
KNGDno-2018-503

Kangasniemen kunnan ja Kansalliskirjaston välinen yhteistyösopimus E-kirjastopalveluiden tuottamiseksi

Suomessa on tällä hetkellä noin 30 erilaista e-kirjastokokoelmaa, joiden laajuus vaihtelee suuresti. Eri aineistotyyppit sijaitsevat erilaisilla teknisillä alustoilla. Tämän on koettu johtavan siihen, etteivät e-aineistot ole kuntalaisten käytössä yhdenvertaisesti koko maassa. Kangasniemen kirjastossa on tällä hetkellä käytössä e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainauspalvelu Biblio. Lisäksi on erillinen kotimaisten e-lehtien palvelu ePress. Kuntien yhteiseen e-kirjastoon tulevat kotimaiset e-aikakauslehdet eivät kuulu tällä hetkellä Kangasniemen kirjaston e-valikoimaan.

Vuosina 2022–2023 Helsingin kaupunginkirjasto veti ja OKM:n rahoitti e-kirjastohankkeen, jonka tavoitteena oli rakentaa Suomen kunnille yhteinen e-kirjasto, jossa e-aineistokokoelma on käytettävissä yhden helppokäyttöisen mobiilisovelluksen ja myöhemmin myös verkkosivun kautta. Hankkeen aikana valittiin e-kirjaston tekninen ratkaisu ja kilpailutettiin teknologiakumppanit sitä rakentamaan. E-kirjastolle sovittiin ylläpitäjäksi Helsingin Yliopiston yhteydessä toimiva Kansalliskirjasto, jonka tehtävänä on kehittää ja tarjota kansallisia palveluja myös yleisille kirjastoille ja edistää kirjastoalan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä (Yliopistolaki 558/2009). Lisäksi luotiin e-kirjastolle toimintamallit, valmisteltiin sopimusluonnokset liitteineen kuntien yhteiseen e-kirjastoon liittymistä varten sekä neuvoteltiin sisällöntuottajien kanssa ja hankittiin aineistoja yhteiseen e-kirjastoon.

E-kirjaston teknologiaratkaisuksi hanke valitsi avoimen lähdekoodin ratkaisun. Tämä tarkoittaa sitä, että tekninen alusta ja ratkaisu eivät ole heti valmiita. Hankkeessa on kuitenkin vakuutettu tämän mallin paremmuudesta kaupallisiin ja valmiisiin ratkaisuihin verrattuna, sillä hanke näkee tässä suuria mahdollisuuksia kehitystyölle. Alustaratkaisun kehitystyöstä on vastannut Ellibs Oy ja tunnistautumISRatkaisusta Digiloikka Oy. Alustaratkaisun kehitystyössä avointa lähdekoodia on muokattu vastamaan Suomen yleisten kirjastojen tarpeita ja lisäksi toteutus on käsittänyt tunnistautumISRatkaisun liittämisen alustaan sekä aineistorajapintojen toteutukset. Hanke kertoo loppuraportissaan, että e-kirjasto täyttää avautuessaan sille asetetut perusodotukset ja on tietoturvallinen. Sopimusaineistoon kuuluu liitteenä Henkilötietojen käsittelyn ehdot, ja Kansalliskirjaston tekemässä oheisaineistossa (E-kirjaston käyttöehdot) todetaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta ja kansallista tietosuojalainsäädäntöä.

Kansalliskirjasto ja siihen perustettu e-kirjastoyksikkö avaa kuntien yhteisen e-kirjaston 23.4.2024 UNESCO:n kansainvälisenä kirjan ja tekijänoikeuksien päivänä sekä Kirjan ja ruusun päivänä. Tuolloin kuntalaisten on mahdollista ladata e-kirjaston mobiilisovellus, kirjautua e-kirjastoon vahvan tunnistautumisen avulla ja ryhtyä lainaamaan aineistoa, mikäli oma kotikunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon ja solminut siitä sopimuksen Kansalliskirjaston kanssa 15.3.2024 mennessä. E-kirjasto tarjoaa alussa lainattavaksi e-kirjoja ja e-äänikirjoja suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja jossain määrin myös muilla kielillä sekä kotimaisia digilehtiä.

Vaikka Kansalliskirjasto ja sen e-kirjastoyksikkö hallinnoi kuntien yhteistä e-kirjastoa, niin kunnat ovat yhä mukana sen kehittämistyössä. E-kirjaston toimintaa Kansalliskirjaston e-kirjastoyksikössä ohjaa ohjausryhmä, jossa on mukana kuntien edustajia. Lisäksi palvelun ohjaukseen ja kehittämiseen osallistuvat erilaiset

työryhmät, joissa on mukana kuntien kirjastojen henkilöstöä. E-kirjastoyksikkö toimii muutoinkin tiiviissä yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. Kirjastoammattilaiset kunnissa mm. valitsevat työryhmissä e-kirjastoon hankittavat aineistot, vastaavat yhteisen e-kokoelman muodostamisesta, ohjaavat asiakkaita e-kirjaston käyttäjiksi ja opastavat palvelun käytössä. E-kirjastoon liittyneille jäsenkunnille ja -kirjastoille järjestetään säännöllisesti avoimia tilaisuuksia, joissa esitellään e-kirjaston toimintaa ja kehittämissuunnitelmia, kuullaan jäseniä ajankohtaisista teemoista sekä valitaan ohjausryhmän jäsenet. Alueellisesta kehittämiskirjastostamme eli Kuopion kaupunginkirjastosta kolme työntekijää on valittu alustavasti ja ehdollisena työryhmiin.

Kuntien yhteistä e-kirjastoa voivat käyttää ne kuntalaiset, joiden kotikunnat ovat liittyneet siihen ja solmineet Kansalliskirjaston kanssa sopimuksen liittymisestään e-kirjastoon. Kansalliskirjaston laatimien e-kirjaston käyttöehtojen mukaan sopimus Kansalliskirjaston ja kuntalaisen välillä tulee voimaan, kun kuntalainen hyväksyy käyttöehdot ja rekisteröityy palveluun. Alle 13-vuotias lapsi tarvitsee tähän huoltajan suostumuksen.

Kuntien yhteisen e-kirjaston hinta on liittymisen aikana 0,70 € / asukas vuoden 2026 loppuun saakka. Kangasniemen asukasluku oli vuoden 2022 lopussa 5155. Mikäli väkiluku pysyy samana, niin kuntien yhteisen e-kirjaston hinta on Kangasniemelle vuodessa 3608,50 €. Vuoden 2027 alusta lähtien määräytyvää maksua tarkistetaan vuosittain sopimusliitteessä mainitun, indeksiin perustuvan erillisen laskentakaavan mukaisesti.

Vuonna 2023 käytettiin vastaaviin palveluihin Kangasniemellä 5770 €.

Kansalliskirjasto on oheisaineistoissaan perustellut ja todennut, että kyseessä ei ole hankintasopimus, vaan sopimus horisontaalisesta yhteistyöstä Kansalliskirjaston kanssa, jonka avulla kunta hoitaa oman lakisääteisen velvollisuutensa tarjota e-aineistoja ja Kansalliskirjasto hoitaa omaa yliopistolaissa säädettyä tehtäväänsä tarjota kansallisia palveluja yleisille kirjastoille. Sopimus on voimassa määräaikaisena kolme kalenterivuotta ja sen jälkeen toistaiseksi. Määräaikaisen sopimuskauden jälkeen sopimuspuolet voivat irtisanoa sopimuksen ja irtisanomisaika on kuusi kuukautta sopimuksessa kuvatusti.

Päätöksen peruste

Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Hallintosääntö

Päätös

Päätän, että Kangasniemen kirjasto liittyy mukaan kuntien yhteiseen e-kirjastoon. Liittyminen tapahtuu heti sen mahdollistuttua 23.4.2024 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Tiedoksi

kirjastonjohtaja, Kansalliskirjasto

Allekirjoitus

Osmo Polas, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Viranhaltijapäätöksen nähtävänäolo

Viranhaltijapäätös on nähtävillä 05.03.2024 alkaen kunnan verkkosivuilla.

Oikaisuvaatimus

§ 4

Oikaisuvaatimusohje

Oikaisuvaatimusohje

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Kangasniemen kunnan kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös postitse tai sähköisesti. Postiin oikaisuvaatimusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan *asianosaisen* saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen ja kuntalain (410/2015) 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään on

Kangasniemen kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Otto Mannisen tie 2

51200 KANGASNIEMI

fax (015) 7801 292

kirjaamo@kangasniemi.fi

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen, ja se on tekijän allekirjoitettava. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua,
- se, millaista oikaisua vaaditaan,
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kangasniemen kunnan kirjaamosta tai päätöksen tehneeltä viranomaiselta.

Kangasniemen kunta
Otto Mannisen tie 2
51200 Kangasniemi
kirjaamo@kangasniemi.fi
Puh. 040 719 9370